

předpisy převodních poplatků, dětem držitele a prvního čekatele, zrušiti podle § 7 zákona o správním soudu, aniž by se soud mohl zabývatí otázkou, zdali, resp. pokud předpisy ty z á s a d n ě jsou snad proti jednotlivým nabyvatelům oprávněny vzhledem k tomu, jestli jim příslušelo či nepřislušelo právo čekatelské.

Vládní návrh zákona o řízení nesporném.

Ministr spravedlnosti předložil senátu Národního shromáždění pod číslem tisku 254 z roku 1930 návrh zákona o nesporném řízení a sice o části všeobecné.

Bude-li přijat tento návrh, docílí se unifikace nesporného řízení platného pro celou republiku. Pro země historické platí dosud císařský patent z 9. srpna 1854 číslo 208 ř. z., avšak v zemích Slovenské a Podkarpatské není zákona, který by toto řízení upravoval tak, jako uvedený císařský patent. Řada zvláštních zákonů upravuje řízení ve věcech nesporných. Ani v historických zemích neplatí ovšem zásady obsažené v citovaném císařském patentu pro každé řízení v záležitostech nesporných, poněvadž některé druhy tohoto řízení jsou upraveny zvláštními zákony. Také vládní návrh ponechává v platnosti předpisy obsažené ve zvláštních zákonech pro určité druhy tohoto řízení. Vládní návrh upravuje předpisy, které jsou obsaženy v §§ 1. až 19. císařského patentu. Rozvržen jest na části tři. V první části upravuje rozsah působnosti zákona, v části druhé pojednává o podmínkách nesporného řízení, o účastnících, zmocněncích a tlumočnících, v oddělení druhém části druhé jedná o nákladech nesporného řízení a právu chudých, v oddělení třetím o styku účastníků se soudem, v oddělení čtvrtém o řízení v první stolici, v oddělení pátém o opravných prostředcích, v oddělení šestém o výkonu usnesení a v oddělení sedmém o spisech. Oddělení osmé jedná o použití trestů a peněžitých pokut a v části třetí jsou obsažena závěrečná ustanovení.

Z tohoto stručného přehledu jest patrné, že vládní návrh obsahující celkem 60 §§ řeší veškeré otázky spadající do všeobecné části nesporného řízení. Mnohé z těchto otázek v dosavadním císařském patentu upraveny nebyly a musily býti řešeny v praxi podle zásad všeobecných a s použitím analogie předpisů jiných.

Poukazujeme dále na přesné rozlišování pojmu »strana« a »účastník«. Císařský patent, dosud platný, užívá promiscue označení »účastník« a »strana«. Návrh však důsledně a theoreticky jediné správně užívá označení pro nesporné řízení »účastník«. Účastníkem nesporného řízení je ten, kdo může býti rozhodnutím soudu ve svých právech přímo dotčen nebo kdo uplatňuje právní zájem, aby soud učinil nějaké rozhodnutí. (§ 6. návrhu).

Je patrné, že jak v této věci tak i v otázkách jiných, vládním návrhem řešených, měl na tuto zákonodárnou práci pronikavý vliv vynikající náš právník profesor Dr. Emil Ott svým spisem »Geschichte und Grundlehren des österreichischen Rechtsfürsorgeverfahrens«. Týž na straně 76. a 77. vysvětluje rozdíl mezi »účastníky« v řízení nesporném a »stranami« v řízení sporném. V řízení sporném je nutno, aby byly dva právní podměty s kolidujícími právními zájmy, v řízení nesporném vystupuje často pouze jediný účastník a je-li i více právních subjektů na určité právní záležitosti zúčastněných, mohou býti a pravidelně bývají jejich zájmy v harmonii.

Řízení samo je podmíněno předchozím návrhem »účastníka«, případně zahajuje se z moci úřední (§ 1.). Důsledkem této zásady jest vhodně upravená otázka nákladu řízení, jež idou na vrub účastníka, v jehož zájmu bylo řízení provedeno. V ostatních případech, kde řízení zahajuje se z moci úřední, budtež náklady, pokud musí býti zapraveny předem a nejde o osobní útraty, založeny státem (§ 11.).

Skončilo-li řízení bezvýsledně zůstávají náklady k tíži státu, jinak idou na vrub účastníků (§ 11.). Více zavázaných jest povinno hraditi náklad rukou společnou a nerozdílnou. Soud však může na návrh uložití účastníku, aby nahradil zcela nebo z části náklady řízení, které způsobil jinému účastníku zřejmě bezdůvodně nebo hrubým zaviněním a to i náklady právního zastoupení. Rovněž tak lze zákonným zástupcům, advokátům a jiným zmocněncům z moci úřední nebo k návrhu uložití náhradu nákladů, které způsobili svým hrubým zaviněním. To platí zejména o nákladech způsobených zbytečnou rozvláčností ve spisech nebo tím, že do spisů pojaty jsou údaje k věci nepatřící. (§ 11. odst. 6.). S tím souvisí ustanovení § 15. podle něhož může soud uložití pořádkový trest podle ustanovení zákona o řízení sporném a to nejen osobám, které ve svých podáních uráží soud, účastníky, zmocněnce, svědky, osoby převzvedné nebo znalce, nýbrž i právnímu zástupci, který podobné podání podepsal.

Řízení zahajuje soud na návrh nebo z moci úřední, (§ 16). Soud jest povinen účastníku právním zástupcem nezastoupenému vyjítí co nejvíce vstříc poučením a návodem, nesprávné podání nemá býti vraceno, nýbrž dána příležitost k doplnění a opravení. Rovněž má býti dbáno toho, aby účastníkům nebyla způsobena škoda pochybovačností a úzkostlivostí. (§ 17).

Řízení je neveřejné, účastníci mohou si přibrati nejvýše dvě osoby jako důvěrníky, ale osoby, které jsou známé soudu jako pokoutníci, nemohou býti přibrány za důvěrníky, (§ 22.). Vše, čeho třeba, jest soud povinen vyšetřiti z moci úřední (§ 23.) a není obmezen na skutečnosti tvrzené účastníky. Z této zásady plyne, že jako následek nedostavení se účastníka k jednání nelze ustanoviti, že budou pokládány určité skutečnosti za pravdivé (§ 26.).

Dosavad platné nesporné řízení nemělo ustanovení o tom, že by bylo lze účastníky vyslechnouti pod přísahou a byl proto nepřisežný výsledek účastníků jediným a hlavním prostředkem k vypátrání pravdy. (§ 2. odst. 5. císařského patentu, viz Ott strana 187). Podle návrhu zásadou je, že svědci a znalci jsou vyslýcháni soudem zpravidla nepřisežně, soud však jest oprávněn vyslechnouti je přisežně, uzná-li to za nutné, aby zjištěna byla pravda (§ 28. odst. 1.). Přisežný výsledek účastníků je přípustný jen tehdy, nemůže-li soud jinými průvodními prostředky zjednati si spolehlivý základ pro své rozhodnutí. (§ 28. odst. 4). Při svém rozhodnutí oceňuje soud výsledky provedených důkazů podle volného uvážení. Soud však má dbáti toho, aby rozhodnutí jeho odpovídalo v mezích zákona i oprávněným zájmům účastníků. Soud jest povinen poučiti strany nezastoupené právním zástupcem o opravných prostředcích a lhůtách. Poučení ústní musí býti zapsáno do protokolu a v písemném musí býti poято o vyhotovení usnesení. Nestane-li se tak, nemůže usnesení nabyti účinnosti. Proti účastníku, jenž o daném opravném prostředku poučen nebyl před uplynutím 90 dnů ode dne doručení usnesení.

Proti usnesením připouští se rekurs, k jehož podání je lhůta 15 dnů (§§ 35. a 36.). I po uplynutí lhůty lze z určitých důvodů uvedených v § 36. ještě rekurs podat. Rekurs podávají se u soudu první stolice a byly-li podány u vyšší stolice, z moci úřední musí býti postoupeny soudu první stolice (§ 38.), tudíž nevrací se, jako se stávalo dosud. Může-li soud první stolice rekursu vyhověti bez újmy pro některého účastníka, může tak učiniti, a nepředkládá se pak rekurs vyšší stolici (§ 39.). Nove reperta lze v rekursu uváděti (§ 40.).

Důležité jest ustanovení § 45. o tom, že i soud první stolice z rozhodnutí druhé stolice učiniti může opatření, aby usnesení druhé stolice bylo zadrženo a věc předložena k rozhodnutí nejvyššího soudu. Přípustno jest to tenkrát jedná-li se o osoby požívající zvláštní zákonné ochrany a vzešla-li by této osobě nenahraditelná újma (§ 45.). Dovolací rekurs jest možný bylo-li usnesení první stolice vyšším soudem změněno nebo zrušeno (§ 46.). Nejvyšší soud může uložit stěžovateli nebo jeho právnímu zástupci trest pro svévoli podle ustanovení zákona o řízení sporném (§ 47.).

Účastníci mohou nahlížeti do spisů kromě protokolů o poradách a hlasování a mohou si dáti poříditi jejich opisy a výpisy. Jiné osoby mohou nahlížeti do spisů a vyžádati si opisy jen se svolením účastníků. Nesvolí-li účastníci může přednosta soudu dovoliti to třetí osobě jen osvědčila-li právní nebo vědecký zájem (§ 50.).

Je patrné, že vládní osnova upravuje pouze všeobecné řízení ve věcech nesporných, kdežto předpisy zvláštní, zejména úprava řízení pozůstalostního bude upravena později až budou položeny jednotné základy práva hmotného novým občanským zákoníkem. (Důvodová zpráva.)

Všeobecný kompetenční předpis, jak naznačen jest v § 2., dosud scházel. Smluvená příslušnost jako v řízení sporném možna není. Dřívější § 8. v císařském patentu výslovně pravil, že »písemná podání není třeba dáti sepisovati advokátem«. Tento předpis byl vynechán, poněvadž v řízení nesporném rozumí se sám sebou a kdo může býti právním zástupcem v nesporných věcech z povolání, ustanovují řád advokátní a notářský. Pro nesporné řízení nepřijímá se ustanovení o právu chudých. Podle důvodové zprávy zatížení advokátů a notářů bezplatným zastupováním a obhajováním jest už samo sebou velmi značné a nelze jim nové břímě ukládati.

Vládní návrh jest skutečně vzorný, přihlíží svědomitě jak k právu dosud platnému, tak k praxi a theorii, která o jednotlivých otázkách v nesporném řízení pojednává. Jest si jen přáti, aby zákonodárny sbory přijaly návrh pokud možno beze změn a umožnily tak jednotné upravení otázek spadajících do všeobecné části nesporného řízení pro celou republiku.

Dr. V. S.

Důležité rozhodnutí pro notáře.

Zletilí dědicové předložili pozůstalostnímu soudu, kterým jest okresní soud civilní pro Prahu—Jih v Praze XII., pozůstalostní výkazy, a žádali, aby pozůstalost byla jim na základě místopřísežného přiznání jmění odevzdána.

Soud žádosti dědiců vyhověl, vydal však usnesení, kterým poukázal notáře co soudního komisaře, aby projednal pozůstalostní prozkoumal.

Hrubé jmění činí 8,275.000 Kč
Čisté jmění pak 8,125.000 Kč.

Proti tomuto usnesení dědicové svými právními zástupci podali rozklad resp. stížnost.

Pozůstalostní soud rozkladu nevyhověl a vydal usnesení, že na přezkoumání projednání pozůstalosti notářem co soudním komisařem se trvá »neboť soud zdejší zastává názor, že jest oprávněn, kdykoliv sezná, že pozůstalost jejíž písemné projednání přihlášeným dědicům bylo povoleno, jest značně obsáhlá a i komplikovaná, dáti takovou pozůstalost notáři jako soudnímu komisaři k prozkoumání, zda projednání pozůstalosti odpovídá zákonu.«

Krajský soud civilní v Praze jako soud rekursní stížnost dědiců usnesením ze dne 28./1. 1931 č. j. R II. 22/31 zamítl a opatření pozůstalostního soudu potvrdil s následujícím odůvodněním.

Stěžovatelé mají za to, že pozůstalostní soud není oprávněn spisy, předložené dědicům ve smyslu 3. odst. § 29 pat. o nesp. říz., dáti notářem prozkoumati, a domáhají se toho, aby opatření, jímž pozůstalostní soud spisy zaslal notáři jako soudnímu komisaři k prozkoumání projednání pozůstalosti, bylo zrušeno jako zákonem neodůvodněné. Stížnost opodstatněna není. Není zákonného předpisu, který by zapovídal takového opatření. Z 3. odstavce § 29 pat. o nesp. říz. správnost názoru stěžovatelů dovoditi se nedá. Ustanovením, že soud, nevyhovující-li spisy stranami předložené, může je dáti sepsati notářem, není tím nic změněno na ustanovení § 183 mot. řádu z 21. 5. 1855 č. 94 ř. z., na které v 1. odst. § 29 pat. o nesp. říz. se poukazuje, a dle něhož notářům jako soudním komisařům mohou býti svěřeny v pozůstalostním řízení potřebné úkony, při nichž nejde o soudní rozhodnutí. Dle toho není nepřipustno přenést na notáře jako soudního komisaře, aby prozkoumal výsledek projednání pozůstalosti, provedeného stranami samotnými, by i za spolupůsobení advokátů, zejména jde-li o pozůstalost velmi značného rozsahu.

Opatření naříkané neodporuje intencím výnosu min. sprav. z 22./12. 1923 č. 58.865/23, a oprávněnost jeho odůvodněna je obsáhlostí pozůstalostních spisů.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

(Uveřejněno: sb. nejv. soudu civ. čís. 9195.)

Je-li ve stanovách společenstva, že člen pozbývá členství ve společenstvu, když svým jednáním ohrožuje zájmy společenstva a že o vyloučení takového člena rozhoduje valná hromada, jest vyloučený člen oprávněn domáhati se žalobou zjištění neplatnosti svého vyloučení ze společenstva.

(Rozh. ze dne 20. září 1929, R II. 240/29.)

*

(Uveřejněno: sb. nejv. soudu civ. čís. 9200.)

Exekuce na základě říšskoněmeckého exekučního titulu. Není-li z rozsudku přiloženého k exekučnímu návrhu patrné, že německý rozsudečný soud byl příslušný podle československého práva, bylo na vymáhající straně, by přiložila aspoň žalobu uplatňující důvod příslušnosti podle předpisu shodného s předpisy zdejší jurisdikční normy.

(Rozh. ze dne 25. září 1929, R I. 704/29.)

*

(Uveřejněno: sb. nejv. soudu civ. čís. 9206.)

Právo dáti nájemníku výpověď v obvyklých výpovědních lhůtách, anebo podle nájemní smlouvy přísluší za nucené správy i majiteli domu, děje-li se tak za souhlasu nuceného správce v zájmu nucené správy. Lhostejno, že souhlas